

1406210

PRAGA
OBSAH

Úvod	I
Obratlovci země české	1
O rybářství v řekách českých	149
Korýši země české	189

—♦♦♦—
Dr. ANT. FRICKE

54 9 88 15.

Obsah.

I. Třída. Ssavci.

Řád: Netopýři.

		Strana
Rhinolophus Hipposideros	Vrápenec malý	10
Rhinolophus ferrum equinum	" podkovní	10
Plecotus auritus	Netopýr usatý	10
Synotus Barbastellus	" černý	10
Vesperugo noctula	" lesní	11
" Leisleri	" Leislerův	11
" Pipistrellus	" hvízdavý	11
" Nathusii	" větší	11
" discolor	" peřestý	11
" Nilsonii	" severní	12
" serotinus	" pozdní	12
Vespertilio murinus	" obecný	12
" Natereri	" řasnatý	12
" Daubentonii	" vodní	13
" mystacinus	" vousatý	13

Řád: Hmyzožraví.

Talpa europaea	Krtek obecný	13
Crossopus fodiens	Rejsek vodní	14
Sorex vulgaris	" obecný	14
Sorex pygmaeus	" malý	14
Crocidura leucodon	" polní	14
" araneus	" domácí	15
Erinaceus europaeus	Ježek	15

Řád: Dravci.

Felix Lynx	Rys	15
" catus	Kočka divoká	16
Canis Lupus	Vlk	16
Canis Vulpes	Liška	17
Ursus arctos	Medvěd	17
Meles Taxus	Jezevec	17
Mustela martes	Kuna lesní	17
Mustela foina	" skalní	18
Foetorius putorius	Tchoř	18
" Erminea	Chramostýl	18
" vulgaris	Lasice	18
" lutreola	Norek	19
Lutra vulgaris	Vydra	19

Obsah.

Korýši země české.

Řád korýšů skákavých.

A. Korýši cizopásní. Copepoda Parasita.

	Strana
Lerneocera cyprinacea	Červok kapří 198
Lerneocera esocina	Červok štičí 199
Achtheres percarum	Červok okouní 199
Lerneopoda salmonea	Červok lososový 200
Tracheliastes polycolpus	Červok dlouhokrký 200
Argulus foliaceus	Červok kapří 201
Lepeoptheirus Stromii	Ráček lososový 202
Lamproglæna pulchella	Světloočka štihlá 202
Dichelestium Sturionis	Ráček jesetří 203
Ergasilus Sieboldii	Chlopek obecný 203
Ergasilus gibbus	Chlopek ouhoří 203
Ergasilus trisetaceus	Chlopek sumčí 203

B. Volní korýši skákavi. Copepoda.

Cyclops coronatus	Buchanka ověncená 204
Cyclops tenuicornis	Buchanka štihlorohá 205
Cyclops brevicornis	Buchanka krátkorohá 205
Cyclops gigas	Buchanka obrovská 206
Cyclops brevicaudatus	Buchanka krátkorepá 206
Cyclops bicuspidatus	Buchanka studňová 207
Cyclops insignis	Buchanka zimní 207
Cyclops serrulatus	Buchanka zoubkovaná 208
Cyclops canthocarpoides	Buchanka obecná 208
Cyclops pauper	Buchanka chudá 209
Canthocamptus staphilinus	Buchanka štihlá 209
Diaptomus castor	Buchanka různorohá 210

Řád korýšů žabronohých.

1. Korýši skořepatí. Cypridae.

Cypris pubera	Lasturnatka velká 211
Cypris ornata	Lasturnatka mramorová 211
Cypris candida	Lasturnatka světlá 212

	Strana
Cypris fusca	Lasturnatka hnědá 212
Cypris vidua	Lasturnatka žihovaná 212
Cypris ovum	Lasturnatka tygrovaná 213
Cypris monacha	Lasturnatka dvouoká 213

2. Perloočky vodní. Cladocera.

Sida crystallina	Perloočka jasná 214
Sida brachyura	Perloočka krátkorepá 214
Hölopedium gibberum	Perloočka jezerní 215
Daphnia pulex	Perloočka obecná 216
Daphnia psittacea	Perloočka tuponosá 217
Daphnia magna	Perloočka velká 217
Daphnia longispina	Perloočka hrotnatá 218
Daphnia sima	Perloočka šikmá 218
Daphnia brachiata	Perloočka ramenatá 219
Daphnia rectirostris	Perloočka tuponosá 220
Daphnia quadrangula	Perloočka čtverhranná 220
Daphnia mucronata	Perloočka jednorohá 221
Macrothrix laticornis	Plátkovec vejčitý 222
Bosmina longirostris	Chobotnatka malá 222
Bosmina longispina	Chobotnatka dlouhotrná 223
Lynceus lamellatus	Čočkovec plochý 223
Lynceus striatus	Čočkovec žihavý 224
Lynceus leucocephalus	Čočkovec bělohavý 224
Lynceus macrourus	Čočkovec dlouhorepý 225
Lynceus lacustris	Čočkovec jezerní 225
Lynceus affinis	Čočkovec tupý 226
Lynceus quadrangularis	Čočkovec čtverhranný 226
Lynceus trigonellus	Čočkovec trojklonný 227
Lynceus truncatus	Čočkovec srdcovitý 227
Lynceus ovatus	Čočkovec vejčitý 227
Lynceus reticulatus	Čočkovec síťovaný 228
Lynceus personatus	Čočkovec křivozobý 228
Lynceus globosus	Čočkovec oblý 229
Lynceus sphaericus	Čočkovec kulatý 229
Lynceus nanus	Čočkovec malý 229
Lynceus exiguus	Čočkovec nejmenší 230
Polyphemus oculus	Velkoočka jezerní 230

3. Listonozi. Phyllopora.

Apus cancriformis	Listonoh obecný 231
Apus productus	Listonoh štítkový 233
Branchipus torvicornis	Žabronožka divorohá 233
Branchipus stagnalis	Žabronožka obecná 234
Branchipus Grubii	Žabronožka sněžní 235

Řád. Koryši stejnonozi.

Asellus aquaticus	Beruška vodní 236
Haplophthalmus elegans	Beruška podzemní 236
Trichoniscus pusillus	Beruška malá 237
Trichoniscus violaceus	Beruška fialová 237

	Strana
Ligidium Persoonii	Beruška čilá 237
Ligidium amethystinum	Beruška modravá 238
Typhloniscus Steinii	Beruška slepá 238
Porcellio scaber	Beruška obecná 239
Porcellio dubius	Beruška ouzká 239
Porcellio nodulosus	Beruška hrbolatá 239
Porcellio taeniatus	Beruška skvrnatá 239
Porcellio sylvestris	Beruška lesní 240
Porcellio nemorensis	Beruška hnědá 240
Porcellio lugubris	Beruška tmavá 240
Porcellio pictus	Beruška pestrá 241
Porcellio saxatilis	Beruška skalní 241
Porcellio conspersus	Beruška polní 241
Porcellio amoenus	Beruška hladká 241
Porcellio maculicornis	Beruška měnivá 242
Porcellio laevis	Beruška temná 242
Porcellio melanocephalus	Beruška černošlává 242
Porcellio domesticus	Beruška domácí 243
Porcellio varius	Beruška strakatá 243
Oniscus murarius	Beruška zední 243
Oniscus minutus	Beruška horská 244
Armadillidium triviale	Pasovče obecné 245
Armadillidium opacum	Pasovče lesní 245

Řád. Raci blešní.

Gammarus pulex	Blešivec obecný 246
Gammarus puteanus	Blešivec studňový 246

Řád. Raci praví čili desítinozí.

Astacus fluviatilis	Rak obecný 247
-------------------------------	--------------------------

Řád: Hlodavci.

		Strana
Pteromys volans	Poletucha slovanská	19
Sciurus vulgaris	Veverka	19
Spermophilus Citillus	Sysel	20
Myoxus quercinus	Píchl zahradní	20
" glis	" obecný	20
" avellanarius	" lískový	20
Cricetus frumentarius	Křeček	20
Mus decumanus	Potkan	20
" musculus	Myš domácí	21
" silvaticus	" lesní	22
Arvicola glareolus	Hraboš rudý	22
" amphibius	" vodní	22
" arvalis	" obecný	22
Castor Fiber	Bobr	23
Lepus timidus	Zajíc	23
" cuniculus	Králík divoký	24

Řád: Přeživavci.

Cervus elaphus	Jelen	24
" Dama	Daněk	24
" capreolus	Srnec	25

Řád: Mnohopaznehtníci.

Sus scrofa	Kanec	25
----------------------	-----------------	----

II. Třída. Ptactvo.

Řád: Dravci.

Gyps fulvus	Sup bělohlavý	39
Vultur monachus	" hnědý	39
Aquila chrysaetos	Orel skalní	39
" heliaca	" královský	40
" naevia	" křiklavý	40
" Bonellii	" Bonellův	40
Haliaetus albicilla	" mořský	40
Pandion haliaetus	" říční	40
Circaetus gallicus	" krátkoprstý	41
Archibuteo lagopus	Káně rousňák	41
Butes cinereus	" lesní	41
Pernis apivorus	Včelojed	41
Milvus regalis	Luňák červený	42
" niger	" hnědý	42
Falco communis	Sokol obecný	42
" sacer	Raroh velký	42
Hypotriorchis subbuteo	Ostříž	42
" aesalon	Dřemlík	43
Erythropus vespertinus	Pošťolka rudonohá	43
Tinnunculus alaudarius	Pošťolka	43
" cenchris	" jižní	43
Astur palumbarius	Jestřáb	43
Accipiter nisus	Krahulec	43
Circus aeruginosus	Pochop	44
Strigiceps cyaneus	Pilich	44

		Strana
Strigiceps cinerascens	Moták	44
" Swainsoni	" jižní	44
Surnia ulula	Sova krahujní	44
Nyctea nivea	" sněžní	44
Glaucidium passerinum	Sýc nejmenší	45
Athene noctua	" obecný	45
Scops zorca	Výreček	45
Bubo maximus	Výr	45
Otus vulgaris	Kalous	45
Brachyotus palustris	Pustovka	46
Syrnium aluco	Sova obecná	46
" uralensis	Sova bělavá	46
Nyctale funerea	Sýc rousňák	46
Stryx flamma	Sova pálená	46

Řád: Lezouni.

Picus martius	Datel černý	47
" major	" velký	47
" medius	" prostřední	47
" minor	" malý	47
" leuconotus	" bělohřbetý	47
Apternus tridactylus	" tříprstý	47
Picus viridis	Žluna zelená	48
" canus	" šedá	48
Jynx torquilla	Krutihlav	48
Cuculus canorus	Kukačka obecná	48

Řád: Lezouni.

Caprimulgus europaeus	Lelek	48
Cypselus apus	Rorýs	48
Upupa epops	Dudek	49
Alcedo ispida	Ledňáček	49
Merops apiaster	Vlha	49
Coracias garrula	Mandelík	49

Řád: Zpěváci.

Troglodytes europaeus	Střízlík	49
Certhia familiaris	Šoupálek	50
Tichodroma muraria	" zední	50
Sitta cásia	Brhlík	50
Parus major	Sýkora	50
" ater	" Uhelníček	50
" coeruleus	" Modřinka	50
" cyanus	" sibiřská	51
" palustris	" Sýkora lužní	51
" crystatus	" Parukářka	51
" caudatus	" Mlynářik	51
Calamophilus biarmicus	" Sýkora vousatá	51
Aegithalus pendulinus	" Moudivláček	51
Alauda arvensis	" Skřivan polní	51
" arborea	" " lesní	52
" cristata	" Chocholouš	52
" alpestris	" Skřivan podhorní	52
Anthus campestris	" Linduška rolní	52
" spinoletta	" " vodní	52
" arboreus	" " lesní	52
" pratensis	" " luční	53
" cervinus	" " rudokrká	53
Budytes flavus	Konipas žlutý	53
Motacilla sulfurea	" " horní	53

	Strana
Motacilla alba	Konipas bílý 53
Cinclus aquaticus	Skorec 53
Turdus viscivorus	Brávník 54
" pilaris	Kvíčala 54
" musicus	Drozd obecný 54
" iliacus	Cvrčala 54
" obscurus	Drozd plavý 54
" atrigularis	Drozd černohrdlý 54
" torquatus	Kos turecký 55
" merula	" obecný 55
Calamodyta turdoides	Rákosník velký 55
" arundinacea	" obecný 55
" palustris	" bahňní 55
" phragmitis	" menší 55
" aquatica	" vodní 56
" locustella	" zelený 56
" fluviatilis	" říční 56
Hypolais salicaria	Sedmhlásek 56
Phyllopneuste trochilus	Budníček větší 56
" sibilatrix	Sýkavka 56
" rufa	Budníček menší 56
Regulus cristatus	Králíček obecný 57
" ignicapillus	" ohnivý 57
Sylvia hortensis	Pěnice slavíková 57
" atricapilla	Černohlávek 57
" cinerea	Pěnice popelavá 57
" curruca	" podkřovní 57
" nisoria	" vlašská 57
Accentor alpinus	" podhorní 58
" modularis	" modrá 58
Lusciola philomela	Slavík uherský 58
" lusciniola	" obecný 58
" rubecula	Červenha 58
" suecica	Modrák 58
" phoenicurea	Rehek zahradní 59
" erythaca	" domácí 59
Petrocincla saxatilis	Drozd skalní 59
Pratincola rubetra	Bramborníček hnědý 59
" rubicola	" černohlavý 59
Saxicola oenanthe	Bělořit " obecný 59
Muscicapa parva	Lejsek malý 60
" atricapilla	" černohlavý 60
" albicollis	" bělokrký 60
" grisola	" šedivý 60
Bombicilla garrula	Brkoslav 60
Hirundo rustica	Vlašťovka obecná 60
Cotyle riparia	Břehule obecná 61
Chelidon urbica	Jičíček 61
Lanius excubitor	Tuhýk šedivý 61
" minor	" menší 61
" rufus	" rudohlavý 61
" collurio	" obecný 61
Garrulus glandarius	Sojka 61
Pica caudata	Straka 62
Nucifraga caryocatactes	Ořešník 62
Corvus monedula	Kavka obecná 62
" frugilegus	Havran polní 62
" cornix	Vrána šedá 62
" corone	Vrána černá 63
" corax	Krkavec 63
Oriolus galbula	Žluva 63
Sturnus vulgaris	Špaček 63
Pastor roseus	" růžový 63
Plectrophanes nivalis	Sněhule 64
Emberiza miliaria	Pištěk 64
" schoeniclus	Strnad rákosní 64

	Strana
Emberiza hortulana	64
" zia	64
" cirulus	65
" citrinella	65
" pityornis	65
" melanocephala	65
Coccothraustes vulgaris	65
Fringilla caelebs	65
" montifringilla	66
Passer domesticus	66
" montanus	66
Fringilla chloris	66
" spinus	66
" carduelis	66
" serrinus	66
Pyrrhula vulgaris	67
Corythus enucleator	67
Loxia pityopsittacus	67
" curvirostra	67
" bifasciata	67
Montifringilla nivalis	68
Fringilla cannabina	68
" montium	68
" linaria	68
Strnad zahradní	64
" cia	64
" cvrčivý	65
" obecný	65
" sibiřský	65
" černohlavý	65
" Dlask	65
" Pěnkava	65
" Jikavec	66
" Vrabec domácí	66
" " polní	66
" Zvonek	66
" Čížek	66
" Stehlík	66
" Zvonohlík	66
" Hýl obecný	67
" Hýl ořešník	67
" Křivka bavorská	67
" " obecná	67
" " bělokřídla	67
" Pěnkava podhorní	68
" Jiřice obecná	68
" " horní	68
" Čečatka obecná	68

Řád: Holubi.

Columba oenas	68
" palumbus	68
Turtur auritus	69
Doupňák	68
Rivnáč	68
Hrdlička divoká	69

Řád: Kurovití.

Syrhaptes paradoxus	69
Bonasia silvestris	69
Tetrao urogallus	70
" medius	70
" tatrix	70
Starna perdix	71
Coturnix communis	71
Stepokur kirgický	69
Jeřábek	69
Tetřev	70
" prostřední	70
Tetřev	70
Koroptev	71
Křepelka	71

Řád: Bahňáci.

Rallus aquaticus	71
Ortygometra crex	72
Porzana maruetta	72
" pygmaea	72
" minuta	72
Gallinula chloropus	72
Fulica atra	72
Grus cinerea	73
Otis tarda	73
" tetrax	73
Oedienemus crepitans	73
Vanellus cristatus	73
Pluvialis apricarius	74
Squatarola helvetica	74
Eudromias morinellus	74
Charadrius hiaticula	74
" curonicus	74
" cantianus	75
Glareola pratincola	75
Haematopus ostralegus	75
Chrástal vodní	71
" polní	72
" kropenatý	72
" nejmenší	72
" malý	72
Slípka vodní	72
Lyska obecná	72
Zorav obecný	73
Drop velký	73
" malý	73
Dytík	73
Čejka	73
Kulík obecný	74
" bledý	74
" hnědý	74
" písečný	74
" říční	74
" mořský	75
" Ouhorlík obecný	75
" Ústříčník obecný	75

	Strana
Aythia ferina	Polák velký 85
" marila	Kaholka 86
Nyroca leucophthalma	Polák malý 86
Clangula glaucion	Hohol 86
Harelda glacialis	Kachna lední 86
Somateria molissima	Kahajka obecná 86
Oidemia nigra	Kachna černá 86
" fusca	" hnědá 86
Merganser castor	Morčák velký 87
" serrator	" prostřední 87
Mergus albellus	" bílý 87
Phalacrocorax carbo	Kormoran obecný 87
Sterna hirundo	Rybák obecný 87
Hydrochelidon hybrida	" bahní 88
" leucoptera	" bílokřídý 88
" fissipes	" černý 88
Rissa tridactyla	Racek tříprstý 88
Xema minutum	" malý 88
" ridibundum	" chechtavý 88
Larus marinus	" mořský 89
" glaucus	" šedý 89
" argentatus	" stříbrný 89
" fuscus	" žlutohý 89
" canus	" bouřní 89
Lestris pomarina	Chaluha pomoranská 89
" parasita	" obecná 90
" cephus	" malá 90
Stercorarius cataractes	" velká 90
Colymbus glacialis	Potáplice lední 90
" arcticus	" severní 90
" septentrionalis	" malá 90
Podiceps cristatus	Roháč velký 91
" subcristatus	" rudokrký 91
" nigricollis	" černokrký 91
" auritus	" žlutorohý 91
" minor	Potápka malá 91

III. Třída. Obojživelníci.

Lacerta agilis	Ještěrka obecná 102
" viridis	" zelená 102
Zootoca montana	" chlumní 102
" vivipara	" živorodá 102
Podarcis nigra	" tmavá 103
Anquis fragilis	Slepýš obecný 103
Tropidonotus natrix	Užovka obecná 103
" tessellatus	" podplamatá 103
Coronella austriaca	" hladká 103
Pelias berus	Zmije obecná 103
Hyla viridis	Rosička obecná 104
Rana esculenta	Žába zelená 104
" temporaria	" hnědá 104
Bombinator bombinus	Kuňka 104
Pelobates fuscus	Ropucha 105
Bufo vulgaris	" obecná 105
" variabilis	" pestrá 105
" calamita	" bachratá 105
Salamandra maculosa	Mlok obecný 105
Triton cristatus	Colek velký 106
" taeniatus	" tečkovaný 106
" alpestris	" horní 106

IV. Třída. Ryby.

	Strana
Perca fluviatilis	Okoun 113
Lucioperca Sandra	Síl 113
Acerina vulgaris	Ježdík 113
Cottus gobio	Pulec obecný 114
Lota vulgaris	Mník obecný 114
Silurus glanis	Sumec 115
Cyprinus carpio	Kapr obecný 115
Carassius vulgaris	Karas 115
Carassius oblongus	Karas bahni 116
Tinga vulgaris	Lín 116
Barbus fluviatilis	Parma obecná 116
Gobio vulgaris	Řízek 117
Rhodeus amarus	Hořavka 117
Abramis brama	Cejn velký 417
" vimba	Podoustev 117
Blicca Björkna	Cejn malý 118
Alburnus lucidus	Ouklej obecná 119
" bipunctatus	" pruhovaná 119
Aspius rapax	Bořen 119
Idus melanotus	Jesen 119
Scardinius erythrophthalmus	Perlín 120
Leuciscus rutilus	Plotice 120
Squalius dobula	Tloušť 120
" Leuciscus	Proudník 120
Phoxinus laevis	Střevle 120
Thymalus vexillifer	Lipen 121
Salmo Salar	Losos 122
Trutta fario	Pstruh obecný 123
Esox lucius	Štika 123
Alausa vulgaris	Placka 124
Cobitis fossilis	Piskoř 124
" barbatula	Mřenka 124
" taenia	Sekavec 124
Anquilla vulgaris	Ouhoř 124
Acipenser sturio	Jeseter obecný 125
Petromyzon marinus	Mihule mořská 425
" fluviatilis	" říční 126
" Planeri	" menší 126

Mezi zásluhy umělého pěstování lososů v Lübecku počítá se též, že bylo před nedávnem na ústí řeky Trave při jednom zatažení chyceno 800 liber rýnských lososů.

Přibyv do Lübecku nalezl jsem v ústavu několik tisíc právě vylíhlých rýnských lososů, jejichž jikry koupeny byly z Freiburgu v jižním Německu v pak též velké množství mladých pstruhovitých ryb „Saibling“ zvaných ze Solnohradu, ale — o hrůzo pro pěstovatele ryb — před několika hodinami přestala téci voda na stroje, protože na blízku při kopání základů k stavbě domu pramen byl přerušen. Nemohl jsem se později dovědět, co se konečně s celou tou násadou ušlechtilých stalo; v celku se však zdá, že v Lübecku ochábl smysl pro věc tu, když ztratila vnađu novoty a že schází již na vytrvalé a energické správě, jaké takový ústav vyžaduje.

Co se tkne vnitřního zařízení, nalezl jsem zde rámy pískem naplněné jako v Tharandu a též velké krajáce se skleněným roštem, jaké zhotovuje lučební továrna v Oustí n. L. Voda čistí se prosakováním skrze písek. Též jsem zde viděl skřínky, ve kterých sem poslány byly jikry z Freiburgu, narovnané ve vrstvách mezi mokrou vatou.

Co výsledek zkušeností sebraných na cestě do zemí polabských můžeme vytknouti následující:

Při budoucím uzavření smlouvy k ochraně rybářství vůbec a lososů zvláště mezi zemí českou a zeměmi polabskými bylo by třeba bráti zvláštní ohled na následující sady:

1. Jest třeba zakázati chytání lososů od 1. září až do konce listopadu.
2. Jest třeba zrušení škodného rybaření se sítěmi „Streetham“ zvanými, jak od Hamburku až k moři se pěstuje.
3. Jest třeba zavedení a rázného provedení zákona týkajícího se šetření ryb kaprovitých v měsíci dubnu, květnu a červnu, jakož i velikosti v sítích.

Provedení první věty nepotkalo by se s velkými obtížemi ani v Čechách ani v Německu, protože losos v podzimku již bez toho chutný není a mnohem říději se chytá než na jaře.

Druhý požadavek bude státi vládu pruskou velkých obětí, musí však být s největší důkladností vymahán, neb se poskytne za něj v Čechách dostatečné náhrady zařízením několika ústavů pro umělý chov lososů.

O B S A H.

Úvod	151
O nynějším stavu a o hodnotě rybářství v řekách českých	153
O životu lososů v Čechách	156
O tahu lososů	156
Způsoby chytání lososů	167
O počtu lososů ročně v Čechách chycených	167
Nynější stanovisko umělého pěstování ryb	169
Dějiny umělého pěstování ryb v Čechách	172
O poměru rybářství k průmyslu	176
Závěrek	179
Zpráva o cestě v zemích polabských vykonané za příčinou poměru rybářství	181